Konsument verket · KO

PM

Datum 2024-09-03

Dnr 2024/963

Uppföljning av riskinformation vid marknadsföring av fonder

Konsumentverket genomförde 2018 en s.k. tematisk granskning[1] avseende hur bolag lämnar riskinformation vid marknadsföring av fonder. Granskningen tog sin utgångspunkt i Konsumentverkets branschöverenskommelse med Fondbolagens förening angående regler för marknadsföring av fonder, BÖ 2015:02. I granskningen förespråkade Konsumentverket en framträdande placering av den enligt överenskommelsen obligatoriska riskinformationen. Detta väckte frågor om tolkningen av branschöverenskommelsens bestämmelse om riskinformationens placering, vilket i sin tur ledde till att branschöverenskommelsen reviderades under 2022, se BÖ 2022:8. Skrivningen avseende riskinformationens placering ändrades från att den ska ges en ”ej undanskymd placering” till en ”framträdande placering”. Det introducerades även ett tillägg om en kortare riskinformation som kan användas när avkastning inte marknadsförs. Efter branschöverenskommelsens ikraftträdande har branschen givits möjlighet att på frivillig basis revidera sin marknadsföring i enlighet med överenskommelsen. Konsumentverket har även vid två tillfällen deltagit på Fondbolagens Förenings medlemsseminarium och föreläst om nyheterna i branschöverenskommelsen samt om vår bedömning av hur dessa ska tolkas.

Konsumentverket har nu genomfört en uppföljning och kontrollerat huruvida bolagen som omfattades av granskningen uppfyller de krav som ställs på angivande av riskinformation i den nya branschöverenskommelsen. Uppföljningen innefattar även vissa andra bolag som inte ingick i den tidigare granskningen men där Konsumentverket i sin löpande omvärldsbevakning uppmärksammat brister.

[1] En granskning som omfattar ett större antal bolag och omfattar en eller flera typer av marknadsföringsåtgärder och/eller avtalsvillkor. Granskningen sammanfattas i ett PM som skickas till de bolag som omfattas av den. Resultaten som presenteras i PM:en är anonymiserade och det rör sig alltså inte om någon riktad tillsyn/enskilda tillsynsärenden. Tematiska granskningar följs i regel upp efter en tid, oftast genom löpande tillsynsärenden mot de bolag som fortfarande uppvisar brister.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post/webbadress	Bankgiro	Org.nr
Box 48 651 02 Karlstad	Tage Erlandergatan 8A	0771-42 33 00	konsumentverket@konsumentverket.se www.konsumentverket.se	5050-2806	202100-2064

Tillämpliga regler

Konsumentverket har, som nämnts ovan, en branschöverenskommelse med Fondbolagens förening angående regler för marknadsföring av fonder, BÖ 2022:08 (nedan överenskommelsen). Punkt 7 i överenskommelsen anger att det vid marknadsföring av fonder alltid ska framgå att sådana investeringar innebär en risk. Informationen ska ges en framträdande placering.

Det finns en kortare och längre variant av riskinformationen. Den kortare - *”Investeringar innebär en risk”*, kan användas när marknadsföringen inte innehåller någon information om avkastning, förekommer sådan information ska istället den längre varianten (eller text med liknande innebörd) användas:

”Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.”

Det har i praxis konstaterats att överenskommelsen ska anses utgöra god marknadsföringssed enligt 5 § MFL, (MD 2010:31).

Att ha tagit del av riskinformation är en förutsättning för att konsumenten ska kunna fatta ett välgrundat affärsbeslut[2]. För att säkerställa att konsumenten inte missar informationen ska den ges en framträdande placering, i direkt anslutning till marknadsföringen. Texten ska inte vara mindre än annan information eller presenteras i ett otydligt typsnitt eller färg som påverkar läsbarheten. En konsument ska inte behöva scrolla eller aktivt söka efter informationen för att kunna hitta den. Det är i sammanhanget även värt att nämna att vid en bedömning av huruvida en marknadsföringsåtgärd är otillbörlig ska utgångspunkt tas i hur den uppfattas av en genomsnittskonsument (en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och upplyst person) och bedömas i det sammanhang den förekommer, vid en flyktig kontakt. Att informationen ges en framträdande placering på andra webbsidor saknar betydelse, eftersom varje reklamenhet ska bedömas för sig.

---

[2] Begreppet ”affärsbeslut” definieras i 3 § MFL som ”ett beslut som fattas av en konsument eller en näringsidkare om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt ska köpas, om hela eller delar av köpesumman ska betalas, om produkten ska behållas eller överlåtas, eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten ska utnyttjas, oavsett om konsumenten eller näringsidkaren beslutar att handla eller att avstå från att handla”.

Begreppet ska ges en vidsträckt definition och inte endast avse beslutet att köpa eller inte köpa en produkt. Detta har konstaterats i praxis från EU-domstolen. Detsamma gäller enligt nationell praxis, exempelvis MD 2010:8 och 2013:4. I definitionen inbegrips alltså såväl information före, under och efter ett köp samt andra beslut som innebär att en konsument bestämmer sig för att vidta ytterligare åtgärder med anledning av ett reklammeddelande. Det kan t.ex. vara att besöka en butik eller webbplats för att inhämta mer information. I MD 2016:4 ansågs ett affärsbeslut innebära att besöka en webbplats för att få mer information om produkten i fråga.

Resultat av uppföljningen

Uppföljningen har omfattat totalt 26 bolag, varav 19 ingick i den tidigare granskningen och sju tillkommit i verkets omvärldsbevakning. I de fall det inom en koncern förekommer både fondbolag och fonddistributörer har Konsumentverket i första hand granskat fonddistributörerna. I uppföljningen har bolagens marknadsföring på deras webbplatser kontrollerats, primärt ”förstasidan” för fonder, webbsidan för fondlistan och enskilda fonders webbsidor.

Av de 19 bolag som ingick i den tidigare granskningen fann Konsumentverket kvarvarande brister hos sju bolag, vilket innebär att en majoritet av de tidigare granskade bolagen uppfyller kraven på riskinformationen i branschöverenskommelsen. Vad gäller de sju nytillkomna bolagen öppnades ärenden mot sex av dem.[3] Totalt resulterade uppföljningen således i 13 öppnade tillsynsärenden.

I de fall där placeringen av riskinformationen inte uppfyllde kraven på en framträdande placering berodde det bland annat på att riskinformationen var placerad långt ner (ibland till och med längst ner) på webbsidan, vilket kräver att konsumenten måste scrolla ner på sidan för att nå informationen. En annan brist som uppmärksammades var att riskinformationen presenterades i ett mindre typsnitt än övrig text, ibland dessutom i kombination med en otydlig färgsättning. Till sist fann Konsumentverket även exempel där riskinformationen var inbäddad i annan text utan att lätt kunna särskiljas från övrig text.

Samtliga tillsynsärenden som öppnats med anledning av denna uppföljning har avslutats med frivillig rättelse av bolagen.

De bolag som ingick i uppföljningen och inte erhöll något tillsynsbrev uppvisade flera goda exempel på framträdande placering av riskinformation. Konsumentverket kommer nedan att presentera några konkreta tips/råd på hur man som bolag kan säkerställa att den obligatoriska riskinformationen ges en framträdande placering. Verket bifogar även ett antal anonymiserade exempel på vad myndigheten betraktar som framträdande placering, med utgångspunkt i olika varianter som använts av bolag som ingått i uppföljningen.

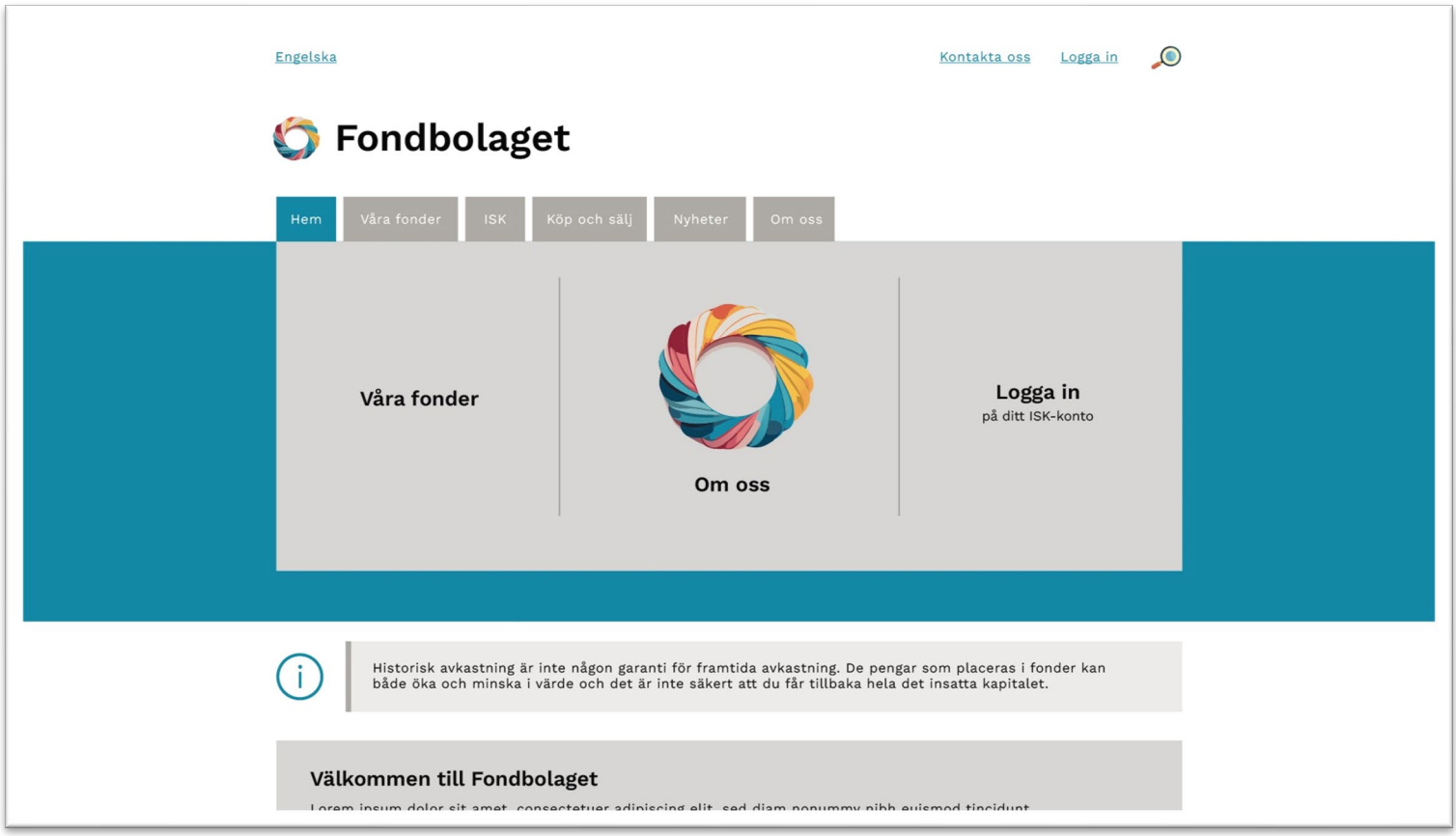
[3] Det sjunde bolag som Konsumentverket uppmärksammat brister hos hade vid tiden för uppföljningen gått upp i ett annat av de granskade bolagen

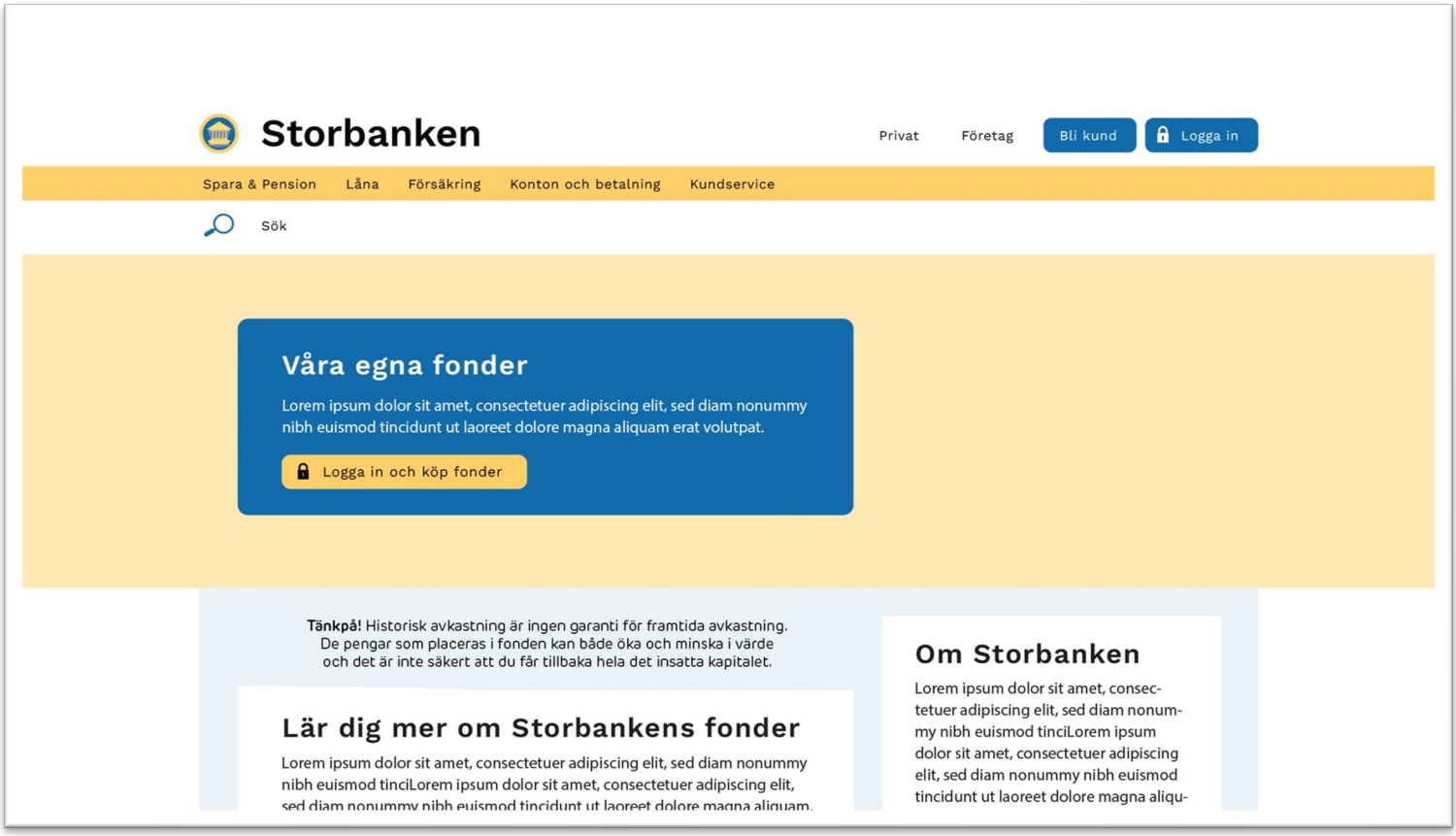
Tips för en framträdande placering

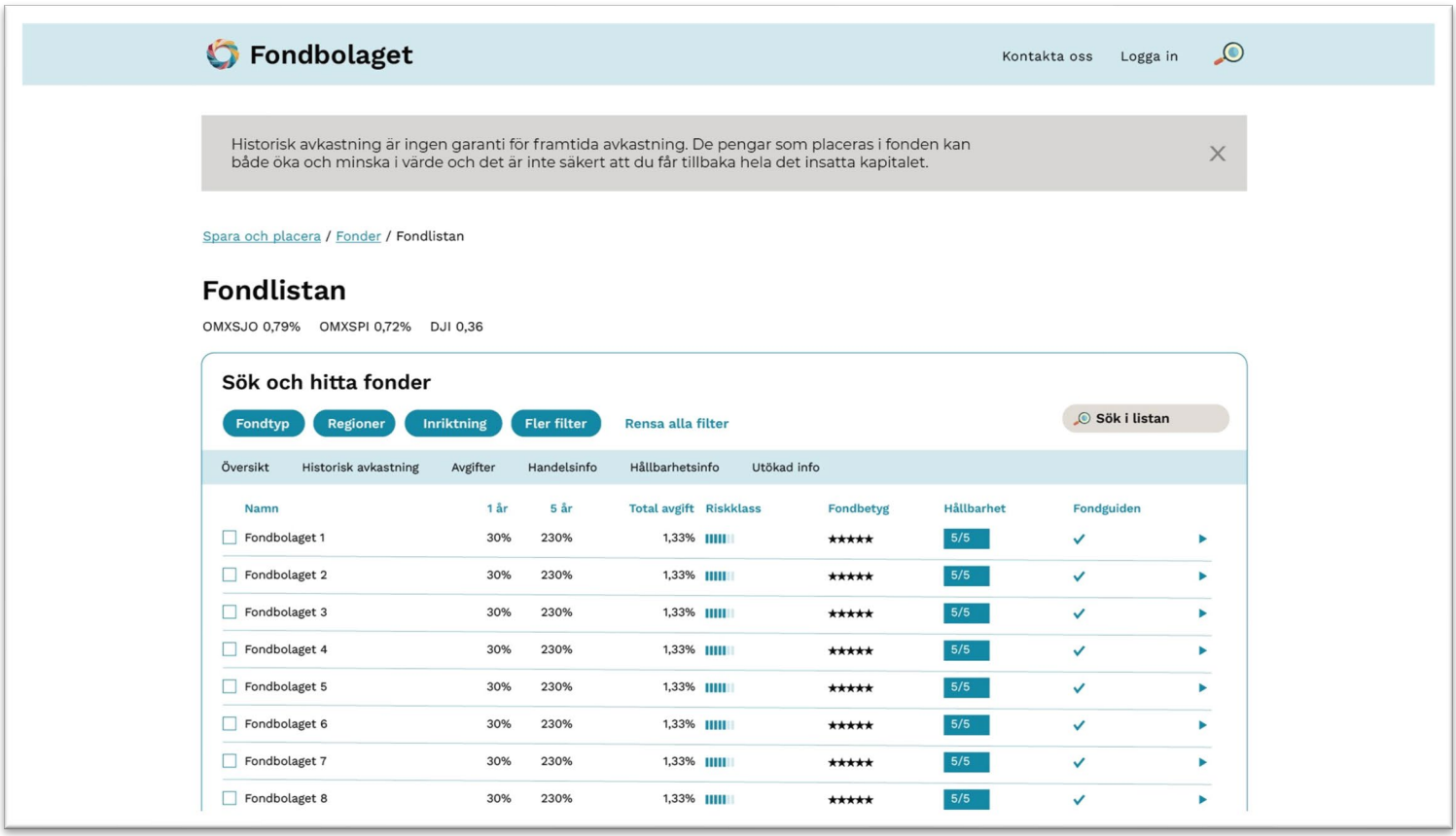
En bedömning av huruvida riskinformationen har en framträdande placering görs alltid i varje enskilt fall. Det finns dock några tips att ta med sig för att göra informationen framträdande.

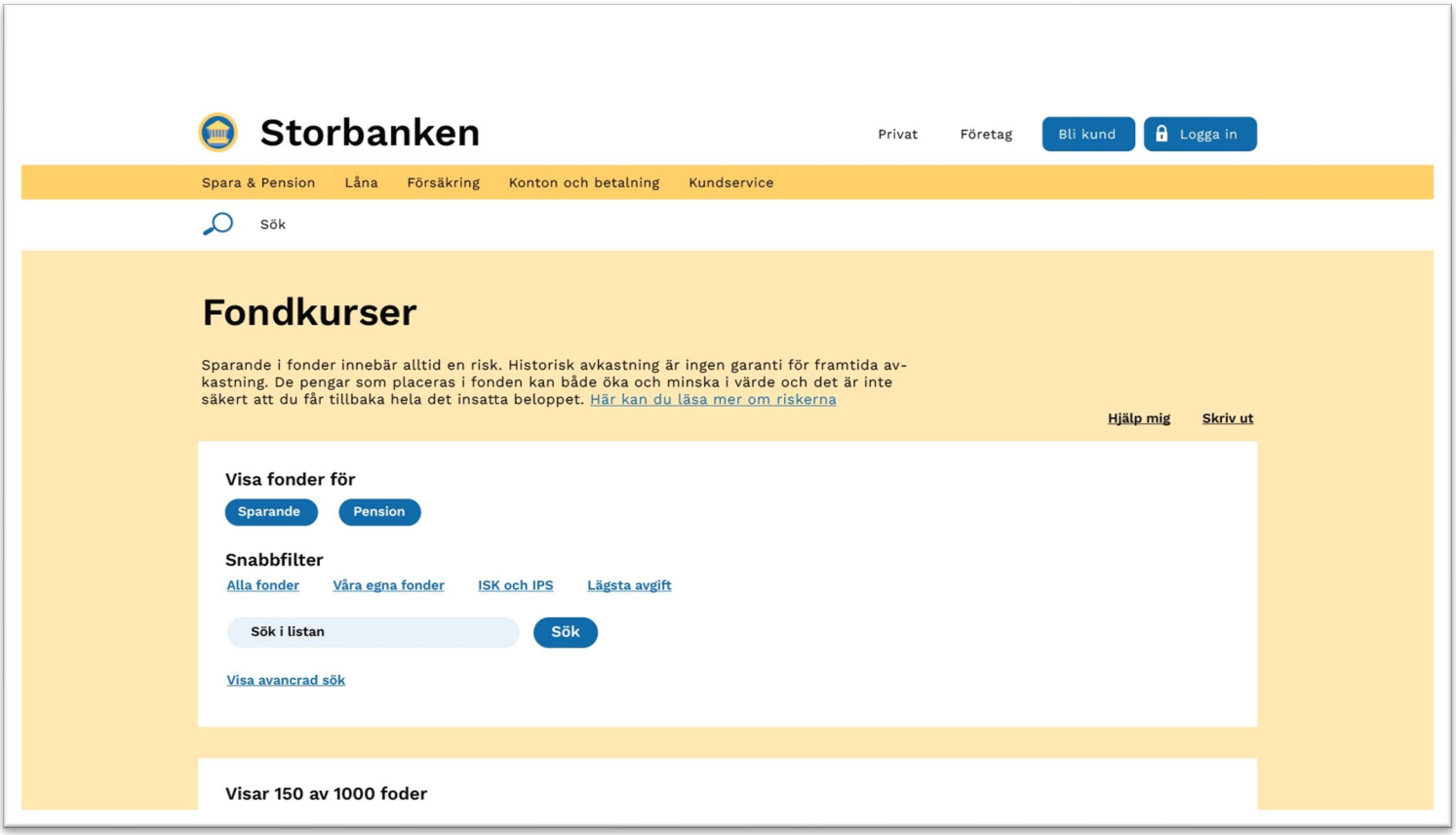
- ✓ Noll scroll – konsumenten ska inte behöva scrolla för att kunna uppfatta informationen. Detta gäller riskinformationens placering i förhållande till marknadsföringen. Om marknadsföring förekommer först längre ner på en webbsida är det godtagbart att även riskinformationen placeras där, så länge det säkerställs att konsumenten inte kan fatta ett affärsbeslut utan att ha tagit del av den i sin helhet

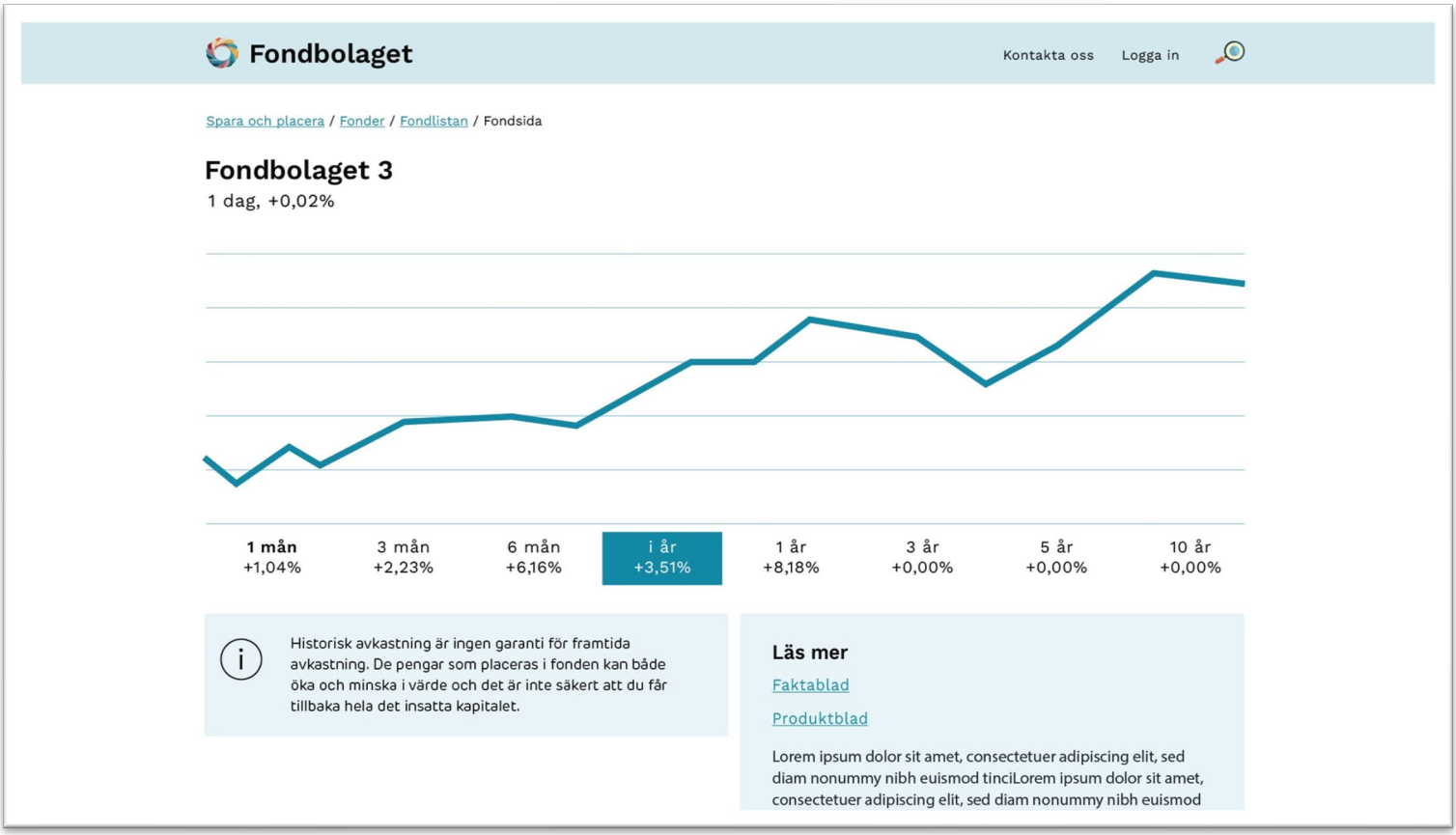
- ✓ Särskilj informationen från övrig information genom att till exempel:
  - Markera den med en ruta
  - Bifoga en uppmärksammande symbol
  - Använda en utstickande, tydlig färg och lättläst typsnitt
  - Säkerställa att informationen inte sammanblandas med annan information

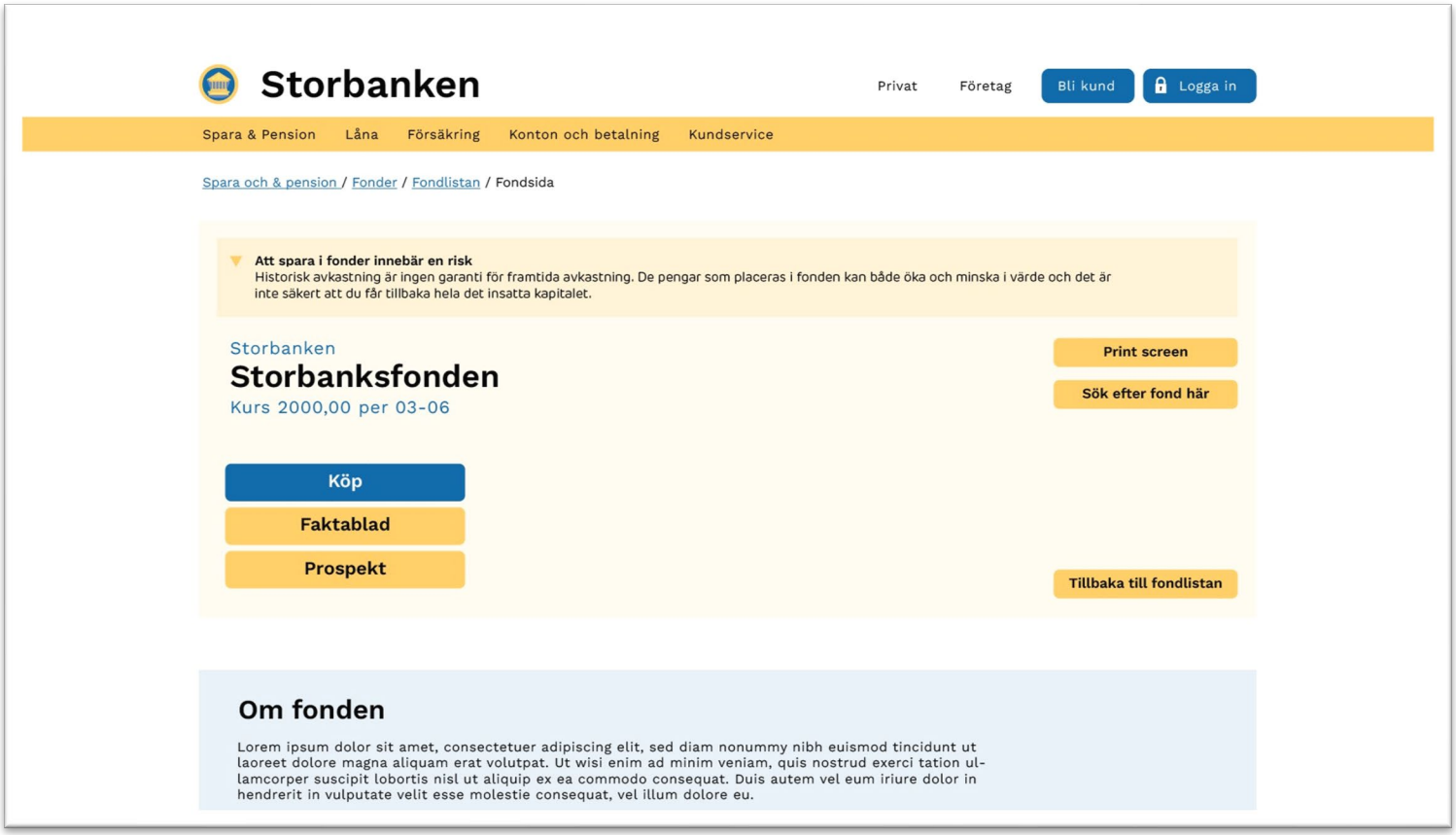

Engelska
Kontakta oss
Logga in
Fondbolaget
Hem
Våra fonder
ISK
Köp och sälj
Nyheter
Om oss
Våra fonder
Om oss
Logga in
på ditt ISK-konto
Historisk avkastning är inte någon garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Välkommen till Fondbolaget

Storbanken
Privat
Företag
Bli kund
Logga in
Spara & Pension
Låna
Försäkring
Konton och betalning
Kundservice
Sök
Våra egna fonder
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.
Logga in och köp fonder
Tänkpå! Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Lär dig mer om Storbankens fonder
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tinciLorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam.
Om Storbanken
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tinciLorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliqu-

Fondbolaget
Kontakta oss
Logga in
Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Spara och placera / Fonder / Fondlistan
Fondlistan
OMXSJO 0,79% OMXSPI 0,72% DJI 0,36
Sök och hitta fonder
Fondtyp
Regioner
Inriktning
Fler filter
Rensa alla filter
Sök i listan
Översikt
Historisk avkastning
Avgifter
Handelsinfo
Hållbarhetsinfo
Utökad info
Namn 1 år 5 år Total avgift Riskklass Fondbetyg Hållbarhet Fondguiden
Fondbolaget 1 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 2 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 3 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 4 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 5 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 6 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 7 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5
Fondbolaget 8 30% 230% 1,33% ★★★★★ 5/5

Storbanken
Privat
Företag
Bli kund
Logga in
Spara & Pension
Låna
Försäkring
Konton och betalning
Kundservice
Sök
Fondkurser
Sparande i fonder innebär alltid en risk. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta beloppet. Här kan du läsa mer om riskerna
Hjälp mig
Skriv ut
Visa fonder för
Sparande
Pension
Snabbfilter
Alla fonder
Våra egna fonder
ISK och IPS
Lägsta avgift
Sök i listan
Sök
Visa avancrad sök
Visar 150 av 1000 foder

Fondbolaget
Kontakta oss
Logga in
Spara och placera / Fonder / Fondlistan / Fondsida
Fondbolaget 3
1 dag, +0,02%
1 mån +1,04%
3 mån +2,23%
6 mån +6,16%
i år +3,51%
1 år +8,18%
3 år +0,00%
5 år +0,00%
10 år +0,00%
Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Läs mer
Faktablad
Produktblad
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tinciLorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod

Storbanken
Privat
Företag
Bli kund
Logga in
Spara & Pension
Låna
Försäkring
Konton och betalning
Kundservice
Spara och & pension / Fonder / Fondlistan / Fondsida
Att spara i fonder innebär en risk
Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Storbanken
Storbanksfonden
Kurs 2000,00 per 03-06
Print screen
Sök efter fond här
Köp
Faktablad
Prospekt
Tillbaka till fondlistan
Om fonden
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat. Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud exerci tation ul-lamcorper suscipit lobortis nisl ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu.